

Kestävyyssääntelyn uusimmat käänteet – mitä yritysten on hyvä tietää?

Euroopan unionin kestäväyyssääntely on kokenut merkittäviä muutoksia vuoden 2025 aikana. Komission Omnibus-paketti ja siihen liittyvät neuvottelut ovat keventämässä raportointivaatimuksia, mutta samalla aiheuttaneet yrityksille epätietoisuutta. Omnibus-paketin lisäksi myös muita kestäväyyssääntelyjä on muutettu tai ollaan muuttamassa. Mitä ovat keskeiset uudistukset ja tämän hetken tilanne?

CSRD ja ESRS – kevennetyt raportointivelvoitteet

Helmikuussa 2025 Euroopan komission julkaisi ensimmäisen Omnibus-paketin, joka sisälsi muun muassa ehdotuksen kestävyysraportointidirektiivin (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD), yritys vastuudirektiivin (Corporate Sustainability Due Diligence Directive, CSDDD) ja EU-taksonomia-asetuksen muuttamisesta. Syynä muutoksille oli tavoite keventää yritysten kestävyysvelvoitteita osana laajempaa EU:n kilpailukykystrategiaa.

Omnibus-paketin sisällöstä CSRD:n osalta on käyty kiivasta keskustelua läpi vuoden, ja joulukuun alussa Euroopan komissio, parlamentti ja neuvosto pääsivät alustavaan sopimukseen kolmikantaneuvotteluissaan, joiden lopputuloksena jatkossa kestävyysraportointivelvoite tulisi koskemaan vain yrityksiä, joilla on yli 1000 työntekijää ja 450 miljoonan euron liikevaihto. Tämä rajausta poistaisi noin 90 % aiemmin arvioidusta yritysjoukosta velvoitteen piiristä. Tämän artikkelin kirjoitushetkellä odotetaan vielä parlamentin äänestystä ehdotuksen hyväksymisestä 16.12.2025.

Raportointiaikatauluja on myös lykätty sillä aikaa, kun Omnibus-paketin tarkemmasta sisällöstä on neuvoteltu. Toinen raportointiaalto on siirretty vuoteen 2027 ja kolmas aalto vuoteen 2028. Ensimmäisen aallon yrityksille on jo tilikaudelle 2025 tarjolla ns. quick fix -helpotuksia, joiden mukaisesti osa tiedoista voidaan jättää raportoimatta ensimmäisinä vuosina (esimerkiksi kokonaiset standardit E4, S2, S3 ja S4).

Samalla kun CSRD:n soveltamisalaa tullaan rajoittamaan, myös ESRS-standardit yksinkertaistuvat. EFRAG julkaisi joulukuun alussa ehdotuksensa uusista ESRS-standardeista. Ehdotus on seuraavaksi Euroopan komissiolla käsiteltävänä ja komissio voi hyväksyä standardit ilman kolmikantaneuvottelua, eikä tämä myöskään vaadi kansallista implementointia. Nykyisessä ehdotuksessa mm. yksinkertaistetaan ESRS-standardien rakennetta, vähennetään tietopisteitä yli 60 %, tuodaan kestävyysraportin laatimiseen periaate reilusta ja oikeudenmukaisesta esittämisestä (fair presentation), ja selkeytetään kaksinkertaista olennaisuusanalyysia.

EU-taksonomia – yksinkertaistuksia ja olennaisuuskynnys

EU-taksonomia on ollut yksi keskeisimmistä kestäväään rahoitukseen liittyvistä sääntelyistä, mutta sen monimutkaisuus on herättänyt kritiikkiä. Komissio julkaisi heinäkuussa ensimmäiset muutosehdotukset EU-taksonomiaan. Nämä ovat vielä tarkastelujakson alaisia, ja tarkastelujakso päättyy 5.1.2026. Mikäli muutoksia ei vastusteta tarkastelujakson aikana, muutokset julkaistaan EU:n virallisessa lehdessä ja ne tulevat voimaan.

Ehdotetut muutokset pyrkivät keventämään hallinnollista taakkaa ja selkeyttämään raportointia. Tietopisteiden määrä vähenee merkittävästi, mikä helpottaa yritysten raportointityötä. Lisäksi erilliset kaasu- ja ydinvoimakohtaiset taulukot poistuvat, ja käyttöön otetaan olennaisuuskynnys. Olennaisuuskynnys mahdollistaa vähämerkityksisten, alle kymmenen prosentin osuutta edustavien toimintojen, jättämisen raportoinnin ulkopuolelle. Erityisesti rahoitusalan yrityksille uudet kevyemmät raportointitaulukot tuovat helpotusta raportointiin.

Näiden muutosten lisäksi Euroopan komissio arvioi ja päivittää EU-taksonomian tekniset arviointikriteerit keväällä 2026. Tarkoituksena on erityisesti päivittää DNSH-kriteerejä, tavoitteena yksinkertaistaa sääntelyn soveltamista, parantaa käytettävyyttä ja sovittaa ne muuhun EU-lainsäädäntöön.

CSDDD – kevennetyt velvoitteet

CSDDD tulee velvoittamaan suuret yritykset tunnistamaan ja hallitsemaan ihmisoikeus- ja ympäristöriskejä koko arvoketjussaan. Omnibus-paketin myötä CSDDD tulisi koskemaan vain suuria EU-yrityksiä, joilla on yli 5 000 työntekijää ja yli 1,5 miljardin euron liikevaihto, sekä vastaavan liikevaihdon EU:ssa saavuttavia ei-EU-yrityksiä. Yritysten tulisi edelleen toteuttaa riskiperusteista huolellisuutta arvoketjussaan, mutta niiden ei tarvitsisi enää laatia ilmastosiirtymäsuunnitelmaa Pariisin ilmastositomuksen mukaisesti. Näistä muutoksista äänestetään myös 16.12.2025 parlamentin täysistunnossa.

VSME – vapaaehtoinen standardi pk-yrityksille

EFRAGin kehittämä VSME-standardi tarjoaa kevyemmän viitekehyksen pk-yrityksille, jotka jäävät CSRD:n ulkopuolelle. Euroopan komissio hyväksyi 30.7.2025 nykyisen EFRAG:n VSME-standardin vähäisin muutoksin suositukseksi pienille ja keskisuurille yrityksille sekä suosittelee sen käyttöä erityisesti toimitusketjuissa toimiville yrityksille, jotta ne voivat vastata suuryritysten ja rahoittajien ESG-tietotarpeisiin. VSME sisältää kaksi moduulia: perusmoduuli (11 tiedonantovaatimusta, esimerkiksi Scope 1–2 -päästöt ja korruption torjunta) ja laajennettu moduuli (9 lisätiedonantovaatimusta, esimerkiksi päästövähennystavoitteet ja siirtymäsuunnitelmat).

VSME-standardissa on huomattavasti vähemmän raportoitavia tietopisteitä verrattuna ESRS-standardeihin. Lisäksi siinä on yksinkertaistettu rakenne sekä ohjeet siitä, miten raportointivaatimuksia tulkitaan ja miten tarvittavat tiedot hankitaan.

SFDR – kohti SFDR 2.0

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) on ollut rahoitusmarkkinoiden keskeinen väline ESG-tietojen läpinäkyvyyden parantamisessa, mutta myös sen monimutkaisuus on aiheuttanut haasteita sekä sijoittajille että rahastoyhtiöille. Marraskuussa 2025 julkaistun komission ehdotus SFDR 2.0 pyrkii ratkaisemaan nämä ongelmat. Ehdotus käsitellään seuraavaksi kolmikantaneuvotteluissa. Tämänhetkinen ehdotus poistaisi yhtiötason tärkeimpien haitallisten kestävyysvaikutusten raportointivaatimukset (Principal Adverse Impacts, PAI-vaatimukset) ja yksinkertaistaisi tuotetason tiedonantovaatimukset, mikä vähentäisi hallinnollista kuormaa. Samalla otettaisiin käyttöön uusi kolmiportainen luokitus: kestävyystuotteet, siirtymätuotteet ja muut ESG-tuotteet. Tämä luokitus toisi selkeyttä markkinoille ja auttaisi sijoittajia hahmottamaan tuotteiden kestävyys-tasoa. Uudistuksen myötä vähintään 70 prosenttia sijoituksista tulee täyttää kyseisen luokan kriteerit, ja haitalliset toimialat, kuten fossiiliset polttoaineet, suljetaan pois. Muutokset eivät siis pelkästään keventäisi raportointia, vaan ne myös tiukentaisivat kriteerejä ja ohjaisivat pääomia entistä vahvemmin kohti kestävästä taloutta.

EUDR – lykkäys ja kevennetyt vaatimukset

Kesällä 2023 voimaan tullut EU:n metsäkatoasetus (EU Deforestation Regulation, EUDR) pyrkii ehkäisemään metsien häviämistä maailmanlaajuisesti. Asetuksen tarkoituksena on varmistaa, että EU:n alueella myytävät tuotteet eivät aiheuta metsäkatoa tai heikennä metsien kuntoa. Sääntely koskee seitsemää raaka-ainetta ja niistä valmistettuja tuotteita: puuta, naudanlihaa ja muita naudan osia, kaakaota, kahvia, öljypalmua, kumia sekä soijaa. Näiden hyödykkeiden osalta yritysten on osoitettava, että niiden tuotantoketjut eivät edistä metsäkatoa.

Asetuksen piti tulla voimaan tämän vuoden lopulla, 30.12.2025, mutta myös tämän asetuksen toimeenpanoa ollaan lykkäämässä ja sisältöön ollaan vielä mahdollisesti tekemässä muutoksia. Komissio, neuvosto ja parlamentti ovat sopineet ehdotuksesta, jonka mukaan suuret ja keskisuuret yritykset aloittaisivat EUDR:n noudattamisen 30.12.2026, ja pienet ja mikroyritykset 30.6.2027. Lisäksi ehdotuksessa sovittiin, että vain ensimmäinen EU-markkinoille tuova toimija on vastuussa due diligence -ilmoituksesta, pienille toimijoille riittää yksinkertaistettu kertailmoitus, ja tietyt tuotteet, kuten painotuotteet, rajataan asetuksen ulkopuolelle. Myös EUDR:n muutoksista äänestetään vielä 16.12.2025 parlamentin täysistunnossa.

Mitä tämä kaikki tarkoittaa yrityksille?

Vaikka sääntelyä ollaan keventämässä, kestävyys merkitys liiketoiminnassa ei ole vähentymässä. Yritysten on tarpeen tarkastella muutoksia kokonaisvaltaisesti ja varautua siihen, että sidosryhmien odotukset, rahoittajien vaatimukset ja kilpailuetu rakentuvat yhä vahvemmin vastuullisuuden varaan. Lisäksi on hyvä huomata, että EU:n kestävästä kehitystä ja mm. hiilineutraaliutta koskevat tavoitteet ovat edelleen voimassa.

1. Strateginen arviointi ja kilpailuetu

Kevennetyt raportointivelvoitteet eivät poista tarvetta avoimuuteen. Jos yritys ei mahdollisesti ole jatkossa kestävyysraportointivelvoitteen piirissä, on hyvä arvioida yrityksen sidosryhmien ja pääomamarkkinoiden tietotarpeita ja odotuksia sekä mahdollisia vapaaehtoisen raportoinnin vaihtoehtoja. Suuret asiakkaat ja rahoittajat edellyttävät ESG-tietoja toimitusketjuilta, joten vapaaehtoinen raportointi (esim. VSME-standardin käyttö) voi olla merkittävä kilpailuetu. Yritysten kannattaa arvioida, miten vastuullisuusstrategia tukee liiketoiminnan kasvua ja brändin arvoa.

2. Prosessien ja datan hallinta

Olenaisuusarviointi nousee entistä tärkeämmäksi. Yritysten on tunnistettava ne toiminnot, joilla on merkittävä vaikutus ympäristöön ja yhteiskuntaan, ja varmistettava, että niistä kerätään luotettavaa dataa. Tämä edellyttää prosessien kehittämistä, sisäistä koulutusta ja usein myös teknologisia ratkaisuja datankeruuseen.

3. Toimitusketjun hallinta ja due diligence

CSDDD ja EUDR tuovat uusia velvoitteita arvoketjun vastuullisuuteen. Yritysten on varmistettava, että toimittajat täyttävät vaatimukset ja että riskienhallinta kattaa koko ketjun. Tämä voi tarkoittaa sopimusehtojen päivittämistä, auditointeja ja yhteistyön tiivistämistä kumppaneiden kanssa.

4. Rahoituksen saatavuus ja sijoittajien odotukset

Yritykset, jotka pystyvät osoittamaan EU-taksonomian mukaisuutta ja ESG-suorituskykyä, ovat paremmassa asemassa rahoituksen ja sijoittajien silmissä. Tämä voi vaikuttaa suoraan yrityksen arvostukseen ja kasvumahdollisuuksiin.

5. Jatkuva seuranta ja reagointi

Omnibus-paketin lopulliset tekstit ja kansallinen implementointi sekä muut lainsäädäntömuutokset voivat tuoda lisämuutoksia vuoden 2026 aikana. Yritysten on suositeltavaa luoda prosessi, jolla seurataan sääntelyä ja joka varmistaa nopean reagoinnin mahdollisiin muutoksiin.

Saara Haapamäki, Manager, ESG Advisory

Saara työskentelee KPMG:llä ESG-neuvonantopalveluissa ja tukee asiakkaita erityisesti CSRD-raportoinnin, EU-taksonomian ja kestävä rahoituksen kysymyksissä. Hän on avustanut useita rahoitus-, teollisuus- ja pääomasijoitusalan asiakkaita vastuullisuussääntelyn tulkinnassa, soveltamisessa sekä raportoinnin valmistelussa ja kehittämisessä. Ennen konsultointiin siirtymistä Saara työskenteli rahoitusjuristina asianajotoimistossa ja pankeissa, joten erityisesti rahoitussektori on hänelle tuttu. Koulutukseltaan Saara on OTM ja KTM, ja hänellä on vahva asiantuntemus EU:n vastuullisuussääntelyistä sekä näihin liittyvästä kouluttamisesta.

KPMG Oy Ab on osa maailmanlaajuista asiantuntijapalveluyritysten verkostoa, joka tarjoaa tilintarkastus- ja varmennus-, vero- ja lakipalveluita sekä neuvontapalveluita yksityisen ja julkisen sektorin organisaatioille. KPMG-yritykset toimivat 142 maassa ja alueella, ja yli 275 000 partneria ja asiantuntijaa työskentelee jäsenyrityksissä ympäri maailmaa. KPMG Oy Ab:llä on 18 toimipistettä eri puolilla Suomea ja kaksi toimistoa Virossa, ja sillä oli 1900 työntekijää vuonna 2024.

